

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausuntopyynnön diaarinumero VN/33727/2023

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin lausunto hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnon kohteena olleessa hallituksen esityksessä keskeiset muutokset ammatillista koulutusta koskevaan lainsäädäntöön liittyvät toiminnanohjauksen ja rahoitusjärjestelmän uudistamiseen ja oppimisen tukea koskevan sääntelyn uudistamiseen. Myös työelämätoimikuntien määrään ja tehtäviin esitetään muutoksia.

1. Lausunnonantajan yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilu on kannatettava, jos sillä saadaan aidosti kitkettä ylikouluttamista aloilta, joiden työllisyysnäkökulmat ovat huonot. Koulutustarjonnan supistuminen pitää kohdistua aloille, joilla valmistumisen jälkeinen työllistyminen on heikkoa. Ammatillisen koulutuksen vähenevät resurssit pitää keskittää työvoimapula-aloille, kuten sosiaali- ja terveysalalle. Laadukas koulutus sisältää riittävästi lähiopetusta, jossa keskitytään osaamisen hankkimiseen perustiedoissa ja -taidoissa.

2. Lausunnonantajan näkemykset ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevista säädösehdotuksista

SuPer vastustaa ehdotusta englanninkielisen koulutuksen lisäämisestä sosiaali- ja terveysalalla. Käytäntö on osoittanut, että hyvistä aikeista huolimatta kotimaisten kielten kehittämiseen ei käytetä riittävästi resurssia englanninkielisessä koulutuksessa. Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla asiakkailla on oikeus saada hoitoa ja huolenpitoa joko suomeksi tai ruotsiksi. Sosiaali- ja terveysalalla riittävä ammatillinen kielitaito on edellytys asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutumiselle.

3. Lausunnonantajan näkemykset rahoituksen uudistusta koskevista säädösehdotuksista

SuPer kannattaa vaikuttavuusrahoituksen osuuden nostoa nykyisestä 10 prosentista 20 prosenttiin. Rahoitusmallin tulisi ohjata koulutusta vastaamaan paremmin työelämän tarpeisiin ja tukea nopeaa työllistymistä. Tästä syystä valmistuneiden työllistymisen ja jatko-opintojen osuuden kasvu on kannatettava muutos rahoitusmallissa. SuPer toivoo, että toteutuneiden opiskelijavuosien laskeminen tavoitteellisten opiskelijavuosien sijaan vaikuttaisi positiivisesti koulutuksen laatuun ja opiskelijoiden valmiuksiin, kun koulutuksen järjestäjien ei tarvitse täyttää ryhmiä sosiaali- ja terveysalalle soveltumattomilla opiskelijoilla.

4. Lausunnonantajan näkemykset oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevista säädösehdotuksista

Toisen asteen opiskelijoiden kasvava oppimisen tuen tarve on tunnistettu tosiasia. Ammatillisen koulutuksen rahoituksessa hyvä kannustin tukitoimien vahvistamiseen on koulutuksen vaikuttavuusarvioinnin parempi palkitseminen eli tuetaan enemmän sitä, että opiskelija valmistuu ja työllistyy.

Opiskelijoiden tukitoimien tulee olla riittäviä opintojen etenemiseksi ja ryhmäkokojen sopivat. Valitettavasti jatkuvan haun opiskelijoilla ja henkilökohtaistamisen seurauksena ryhmäytymisen ja vertaistuen mahdollisuudet ovat pienentyneet. Vieraskielisille opiskelijoille pitää mahdollistaa riittävä kotimaisten kielten opetus. Olisi myös hyvä luoda kielen oppimisen tilanteita arjessa keskusteluissa suomenkielisten opiskelijoiden kanssa. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus jakaa yhteistä tietoa ja reflektoida omaa osaamistaan. Sosiaali-terveys -ja kasvatusalalla vuorovaikutus on niin tärkeässä roolissa, että myös koulutuksen aikana tarvitaan vuorovaikutustilanteita läsnä ollen. Kaikki oppiminen ei voi tapahtua verkossa, jossa vuorovaikutus on erilaista kuin kasvokkain.

5. Lausunnonantajan näkemykset tilauskoulutusta koskevista säädösehdotuksista

Jos tilauskoulutuksella on tarkoitus kouluttaa ammattitaitoisia ja päteviä osaajia suomalaisille työmarkkinoille, on perusteltua käyttää kansallisia tutkinnon perusteita. Tällöin pätee koulutuksen järjestämisluvan mukaiset, tutkinnon perusteissa määrätyt kielitaitovaatimukset eli tutkinto suoritetaan suomeksi tai ruotsiksi.

6. Lausunnonantajan näkemykset muista ammatillisista koulutuksesta annettua lakia koskevista säädösehdotuksista

Hallituksen esitysluonnoksen väite työelämätoimikuntien pistemäisistä vierailukäynneistä ei pidä paikkaansa sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon työelämätoimikunnan kohdalla. Vierailukäynnejä on tehty paljon ja vuoropuhelu koulutuksen järjestäjien kanssa on ollut aitoa. Työelämätoimikunnilla on tehtävänsä koulutuksen laadun tarkkailijoina. Onko hallituksen tahtotila, että määrä korvaa laadun, eikä koulutuksen laadulla ole enää mitään väliä?

Silja Paavola
puheenjohtaja

Jussi Salo
kehittämisohtaja

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry. SuPeriin kuuluu 85 000 lähi- ja perushoitajaa sekä muita toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneita, jotka työskentelevät julkisella ja yksityisellä sektorilla.

Lisätietoja tästä lausunnosta antaa asiantuntija Sari Ojajarvi, 09 27279124, sari.ojarvi@superliitto.fi